

**СХЕМИ ОЦІНЮВАННЯ ЗАВДАНЬ ВІДКРИТОЇ ФОРМИ З КОРОТКОЮ ВІДПОВІДДЮ
З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ І ЛІТЕРАТУРИ ПРОБНОГО ЗНО 2021 РОКУ**

ЗАВДАННЯ 64

Який із текстів доречно доповнити запропонованим мемом?

Обґрунтуйте свою позицію, покликаючись до змісту обраного Вами тексту.
(2–3 речення)

ЕТАЛОННА ВІДПОВІДЬ

Запропонованим мемом доречно доповнити текст В.

Автор тексту В стверджує, що українська вища освіта мертва, перелічує її негативні ознаки, відверто іронізує з методів навчання в сучасних вишах.

І роздуми Дмитра Семенова, і мем «Вища освіта» указують на неспроможність сучасної системи освіти відповідати на виклики часу.

Бали	Критерії оцінювання	Зауваги
2	Правильно зазначає текст, який можна доповнити запропонованим мемом (текст В): Чітко обґрунтовує свою позицію, покликаючись на зміст тексту В. Відповідь оформлена мовно вправно.	Повністю дотримано умови щодо обсягу відповіді на завдання (2-3 речення).
1	Надано неповну, часткову відповідь, що не охоплює усіх складників умови завдання (вказує текст, який можна доповнити мемом, але не обґрунтовує власної позиції; обґрунтовує свою позицію, але не зазначає тексту). АБО Відповідь є суперечливою. АБО Надано надлишкову інформацію, яка не стосується суті завдання. Мовне оформлення відповіді унеможливує точне розуміння позиції учасника/ці тестування.	Виконано щонайменше одну умову
0	Відповіді не надано. АБО Відповідь недоречна. АБО Відповідь суперечить текстовому матеріалу.	Відповідь написана нерозбірливо, що унеможливує прочитання її екзаменатором

ЗАВДАННЯ 65

На основі прочитаних текстів сформулюйте й запишіть дві риси сучасної освіченої людини. Коротко поясніть свій вибір.

(3–4 речення)

ЕТАЛОННА ВІДПОВІДЬ

Сучасна освічена людина має такі риси: постійно вчиться, уміє, аналізуючи й узагальнюючи інформацію, створювати нове.

Саме ці риси є необхідними зараз, бо успіх у кар'єрі залежить від постійного професійного зростання, яке неможливе без постійної освіти.

У світі, який миттєво змінюється, украй важливо відкидати непотрібне, натомість продукувати те, що є необхідним саме зараз.

Бали	Критерії оцінювання	Зауваги
2	На основі прочитаних текстів формулює дві різні риси сучасної освіченої людини. Пояснює необхідність кожної з них, покликаючись на тексти. Відповідь оформлена мовно вправно.	Повністю дотримано умови щодо обсягу відповіді на завдання (3-4 речення).
1	Надано неповну, часткову відповідь, що не охоплює усіх складників умови завдання	Виконано щонайменше одну умову

	<p>(указує лише одну рису , що необхідна для сучасної освіченої людини; запропоновані риси дублюють одна одну, друга риса є перефразованою першою; риси названі, але немає мотивації вибору їх; указано більше, як дві риси, але жодну з них не пояснено; учасник/ця тестування розмірковує над важливістю вищої освіти, не зазначаючи конкретних рис сучасної освіченої людини).</p> <p>АБО</p> <p>Відповідь є суперечливою.</p> <p>АБО</p> <p>Надано надлишкову інформацію, яка не стосується суті завдання.</p> <p>АБО</p> <p>Відповідь учасника/ці тестування є його роздумами щодо важливості вищої освіти, які не пов'язані зі змістом запропонованих текстів.</p> <p>АБО</p> <p>Учасник/ця тестування не дотримується зазначеного обсягу відповіді.</p> <p>Мовне оформлення відповіді унеможливорює точне розуміння позиції учасника/ці тестування.</p>	
0	<p>Відповіді не надано.</p> <p>АБО</p> <p>Відповідь недоречна.</p> <p>АБО</p> <p>Відповідь суперечить текстовому матеріалу.</p>	<p>Відповідь написана нерозбірливо, що унеможливорює прочитання її екзаменатором</p>

ЗАВДАННЯ 66

Розгляньте результати опитування, наведені на діаграмі. Яку із запропонованих під час опитування оцінок, на Вашу думку, поставив би вітчизняній вищій освіті автор *тексту А*, а яку – автор *тексту В*. Поясніть свою позицію, покликаючись до відповідних текстів.

(4-5 речень)

ЕТАЛОННА ВІДПОВІДЬ

Автор *тексту А*, безперечно, поставив би вітчизняній вищій освіті оцінку «відмінно», натомість автор *тексту В* визначив би її як «жахлива».

Автор *тексту А* вважає сучасну вищу освіту досконалою, адже, на його думку, саме навчання у вишій робить людину комунікабельною, розширює її світогляд, навчає знаходити правильні рішення в різних життєвих ситуаціях, а також гарантує цікаву та високооплачувану роботу.

Автор *тексту В*, навпаки, називає сучасну вищу освіту мертвою і вважає, що вона не дає хоч якихось корисних знань, не формує навичок, необхідних у сучасному світі, а роки, витрачені на навчання у вишій, вважає безглуздими, безповоротно втраченими

Бали	Критерії оцінювання	Зауваги
2	<p>Указано позиції авторів <i>текстів А</i> і <i>В</i> щодо оцінки сучасної вищої освіти.</p> <p>Учасник пояснює кожну з позицій, покликаючись на <i>тексти А</i> і <i>В</i>.</p> <p>Відповідь оформлена мовно вправно.</p>	<p>Повністю дотримано умови щодо обсягу відповіді</p>
1	<p>Надано неповну, часткову відповідь, що не охоплює усіх складників умови завдання</p>	<p>Виконано щонайменше</p>

	<p>(указує оцінку лише одного автора та мотивує її; зазначено оцінки обох авторів, але пояснено лише одну; зазначено оцінки обох авторів, але жодну з них не пояснено; учасник тестування розмірковує над якістю сучасної вищої освіти, але не дає оцінки (не покликається на діаграму)).</p> <p>АБО</p> <p>Відповідь є суперечливою.</p> <p>АБО</p> <p>Надано надлишкову інформацію, яка не стосується суті завдання.</p> <p>АБО</p> <p>Відповідь учасника тестування є його роздумами щодо якості сучасної вищої освіти, але вони не пов'язані зі змістом запропонованих текстів та діаграмою.</p> <p>АБО</p> <p>Учасник тестування не дотримується зазначеного обсягу відповіді.</p> <p>АБО</p> <p>Мовне оформлення відповіді унеможлиблює точне розуміння позиції учасника/ці тестування.</p>	одну умову
0	<p>Відповіді не надано.</p> <p>АБО</p> <p>Відповідь недоречна.</p> <p>АБО</p> <p>Відповідь суперечить текстовому матеріалу та діаграмі.</p>	Відповідь написана нерозбірливо, що унеможлиблює прочитання її екзаменатором

**СХЕМА ОЦІНЮВАННЯ ЗАВДАННЯ ВІДКРИТОЇ ФОРМИ З РОЗГОРНУТОЮ ВІДПОВІДДЮ
(ВЛАСНОГО ВИСЛОВЛЕННЯ) З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ І ЛІТЕРАТУРИ
ПРОБНОГО ЗНО 2021 РОКУ**

Зміст власного висловлення оцінюють за шістьма критеріями (1, 2, 3а, 3б, 4 та 5), як викладено в таблиці 1.

Таблиця 1

Критерій	Змістовий вияв і композиційне оформлення критерію	Бали
1. Теза	<p>Учасник/ця вправно формулює тезу, що репрезентує його/її власну позицію. Учасник/ця висловлюється в один із таких способів:</p> <ul style="list-style-type: none"> • чітко називає складники креативності, які є особливо важливими для самореалізації людини та її конкурентоспроможності на ринку праці; • стверджує, що саме креативні особи рухають людство вперед, впливаючи на розвиток науки, техніки, мистецтва тощо; • заперечує важливість креативності для самореалізації людини та її конкурентоспроможності на ринку праці, натомість стверджує, що успішними й затребуваними на ринку праці є представники звичайних робітничих спеціальностей (сантехніки, кранівники, муляри тощо); • займає проміжну позицію, стверджуючи, що, з одного боку, креативні люди продукують суперідеї, випереджаючи свій час, а з іншого, – через це стають «білими воронами», яких не сприймає «сіре» суспільство, тож про конкурентоспроможність говорити складно. <p>Орієнтовні опорні слова: <i>людина, життя, особистість, індивідуальність, неповторність; самореалізація; екзистенціалізм, стоїцизм; креативність, творчість, неповторність, унікальність, кмітливність, оригінальність, винахідливість; працьовитість, сумлінність, потреба; створення/продукування нового, відмова від усталеного/традиційного, нестандартне виконання; оригінальний підхід, широкий кругозір, революційні думки; біла ворона, сіра зграя; гори перевертати, творити чудеса, робоча конячка, золоті руки; цікавість, корисність, розвиток, реальність, дійсність; затребуваність,</i></p>	2

	<p>конкурентоспроможність, успішність, престижність; бізнес, наука, культура, роботодавці;</p> <p>нестандартний, незвичайний, несхожий, інший, нетрадиційний, неповторний, новий, інноваційний, кмітливий, вигадливий, винахідливий, ризикований, прозорливий; звичайний, робітничий, простий, сумлінний, майстровитий; інтереси, зацікавлення, справа; потреби, необхідність, потрібність, доконечність, запити;</p> <p>вирізнятися, виділятися, не мати нічого спільного; самореалізовуватися, випереджати, передувати, дивувати; працювати, виконувати; створювати, продукувати, конструювати, компоувати, будувати; конкурувати, змагатися, перемагати, прогресувати.</p>	
	<p>У роботі немає вправного формулювання тези, але є речення та ключові слова, що доносять власний погляд учасника на обговорювану проблему. Учасник/ця лаконічно відповідає на питання, сформульоване в темі (перераховує риси креативності, не пояснюючи потреби їх).</p> <p>Учасник/ця лише повторює фрази з формулювання теми, не висловлюючи власної позиції</p>	1
	<p>Учасник/ця не формулює тези. Зміст висловлення свідчить про відсутність власної позиції щодо порушеної проблеми й несформованість того чи того погляду на неї.</p> <p>Учасник/ця формулює тезу, що не відповідає запропонованій темі</p>	0
2. Аргументи	<p>Учасник/ця розвиває свою думку, наводячи принаймні два доречні й переконливі аргументи (докази, підстави для обґрунтування, підтвердження висловленої тези), що пов'язують тезу з прикладами</p>	2
	<p>Учасник/ця наводить принаймні один доречний аргумент (доказ, підставу для обґрунтування, підтвердження висловленої тези).</p> <p>Аргументи дублюють один одного, тобто другий аргумент перефразовує зміст першого.</p> <p>Один з аргументів не є доречним стосовно сформульованої тези</p>	1
	<p>Учасник/ця не наводить жодного аргументу для обґрунтування тези, або наведені аргументи не є доречними</p>	0
3а. Приклад із літератури чи інших видів мистецтва	<p>Аргумент підкріплено, проілюстровано принаймні одним розгорнутим, добре поясненим прикладом з художньої літератури чи інших видів мистецтва. Указано на проблему, порушену у творі, художній образ, через який проблему розкрито, зазначено назву й автора твору. В інших видах мистецтва тестований може не вказувати автора.</p> <p>Приклад є логічним складником доведення, свідчить про розуміння учасником/цею того, як його / її міркування стосовно шляхів розв'язання певної проблеми виявляються, підтверджуються в мистецькому творі</p>	2
	<p>Немає мотивації наведення прикладу; приклад не конкретизований через художній образ; у прикладі є фактичні помилки</p>	1
	<p>Прикладу з літератури чи інших видів мистецтва немає, або він не є доречним</p>	0
3б. Приклад, що є випадком із життя або історичною подією	<p>Учасник/ця наводить принаймні один доречний приклад з власного життя або подію з історії чи суспільно-політичного життя, яка є конкретною, локалізованою в часі та просторі.</p> <p>Приклад є логічним складником доведення, свідчить про розуміння учасником/цею того, як його / її міркування стосовно шляхів розв'язання певної проблеми виявлено, підтверджено через особисте життя конкретних людей або суспільне минуле чи нинішнє життя.</p> <p>Учасник/ця може покликатися на факти з біографії митців, які стосуються їхнього суспільно-політичного життя</p>	2
	<p>Немає мотивації наведення прикладу; приклад не конкретизований; у прикладі є фактичні помилки</p>	1
	<p>Прикладу з історії, суспільно-політичного чи власного життя немає, або він не є доречним</p>	0

4. Логічність, послідовність	Висловлення демонструє зосередженість на обговорюваній проблемі, цілісний, послідовний і несуперечливий розвиток думки (логічність і послідовність викладу). Заявлена теза послідовно доведена. Учасник/ця постійно тримає порушену ним проблему у фокусі своєї уваги, не відступаючи вбік. Учасник/ця висловлює думки в певній послідовності, відбирає лексичний матеріал і мовленнєві засоби відповідно до теми й ситуації міркування, використовує різноманітні синтаксичні конструкції. Текстові властива зв'язність, що простежується як на рівні розгортання думки, так і на рівні правильного й доречного використання спеціальних засобів зв'язку. Учасник/ця структурує роботу за абзацами	2
	Учасник/ця відволікається від обговорюваної проблеми. У роботі є порушення логічності, цілісності, послідовності й несуперечливості розвитку думки. Учасник/ця не структурує роботу за абзацами	1
	Логіки викладу, цілісності, послідовності й несуперечливості розвитку думки немає	0
5. Висновок	Наприкінці власного висловлення учасник/ця робить підсумок зі свого доведення, указуючи на те, яку домінуючу думку (позицію) він / вона урешті тримав/ла у полі зору, коли наводив/ла аргументи й приклади. Висновок відповідає запропонованій темі й органічно впливає зі сформульованої тези, аргументів і прикладів. Висновок розташований наприкінці роботи	2
	Висновок лише частково відповідає тезі або не пов'язаний з аргументами та прикладами	1
	Висновку немає; висновок не відповідає сформульованій у власному висловленні тезі; висновок не пов'язаний з аргументами та прикладами	0

Мовне оформлення власного висловлення оцінюють за двома критеріями (6а та 6б):

Таблиця 2

Таблиця 3

Критерій	Кількість помилок	Бали	Критерій	Кількість помилок	Бали
6а. Орфографія та пунктуація	0-1	4	6б. Лексика, граматики та стилістика	0-1	4
	2-6	3		2-4	3
	7-11	2		5-7	2
	12-16	1		8-10	1
	17 і більше	0		11 і більше	0

Під час оцінювання орфографічної й пунктуаційної нормативності роботи **2 (дві) негрубі** помилки рахують як **1 (одну) грубу**.

До негрубих зараховують такі помилки:

- у написанні великої літери в складених власних назвах;
- у випадках написання разом і окремо префіксів у прислівниках, утворених від іменників з прийменниками;
- у випадках нерозрізнення *не/ні* (*не хто інший / ніхто інший ...*);
- у випадках, коли замість одного розділового знака поставлений інший;
- у пропуску одного зі сполучуваних розділових знаків або в порушенні їхньої послідовності. Негрубу орфографічну й негрубу пунктуаційну помилки НЕ ДОДАЮТЬ і НЕ ЗАРАХОВУЮТЬ як **1 (одну) грубу**.

Систематичне порушення норм милозвучності (**3 (три) і більше** випадків порушення на одне з правил: *у-в, і-й*) рахують як **1 (одну) орфографічну помилку**.